

Annan pärlhyacint

HANS-ERIK WANNTORP

Nu i maj blommar pärlhyacinter lite varstans kring gamla torp och gårdar i Sörmland. Det är inget tvivel att de har varit omtyckta prydnadsväxter. Pärlhyacinterna sprider sig snällt, både med frö (tror jag) och med smålökar. Ofta har de flyttat ut till grässlåtar och buskage i närheten. Pärlhyacinter är rapporterade från 23% av alla inventerade rutkvadrater i Sörmland. De är alltså allmänna i landskapet, men man finner dem sällan långt från trädgårdar eller parker.

Bara en art i våra florer

I södra Europa och västra Asien finns många arter av pärlhyacinter, men våra florer tar bara upp en enda art, vanlig pärlhyacint, *Muscari botryoides*. Denna är säkert också vanligast som förvildad, men om man nuförtiden vill

köpa lökar av pärlhyacinter för att sätta i sin trädgård, får man anstränga sig om man vill ha just den arten. Oftast visar det sig att man får en helt annan, grövre och mycket bladigare sort. Det tycks röra sig om en trädgårdsform av den variabla armeniska pärlhyacinten, *M. armeniacum*. Jag tror att den är identisk med en sort som holländska lökfirmer saluför under namnet "Early Giant".

Pärlhyacinter är lätta att känna igen på sina runda små blommor med hopsnörd öppning. De små kalkflikarna brukar kontrastera i vitt. Blomställningens översta knoppar öppnas aldrig, utan lockar insekter med sin färg. Många arter är variabla och svåra att avgränsa från varandra. De två vanliga sorterna hos oss är dock inte särskilt svåra att skilja åt.

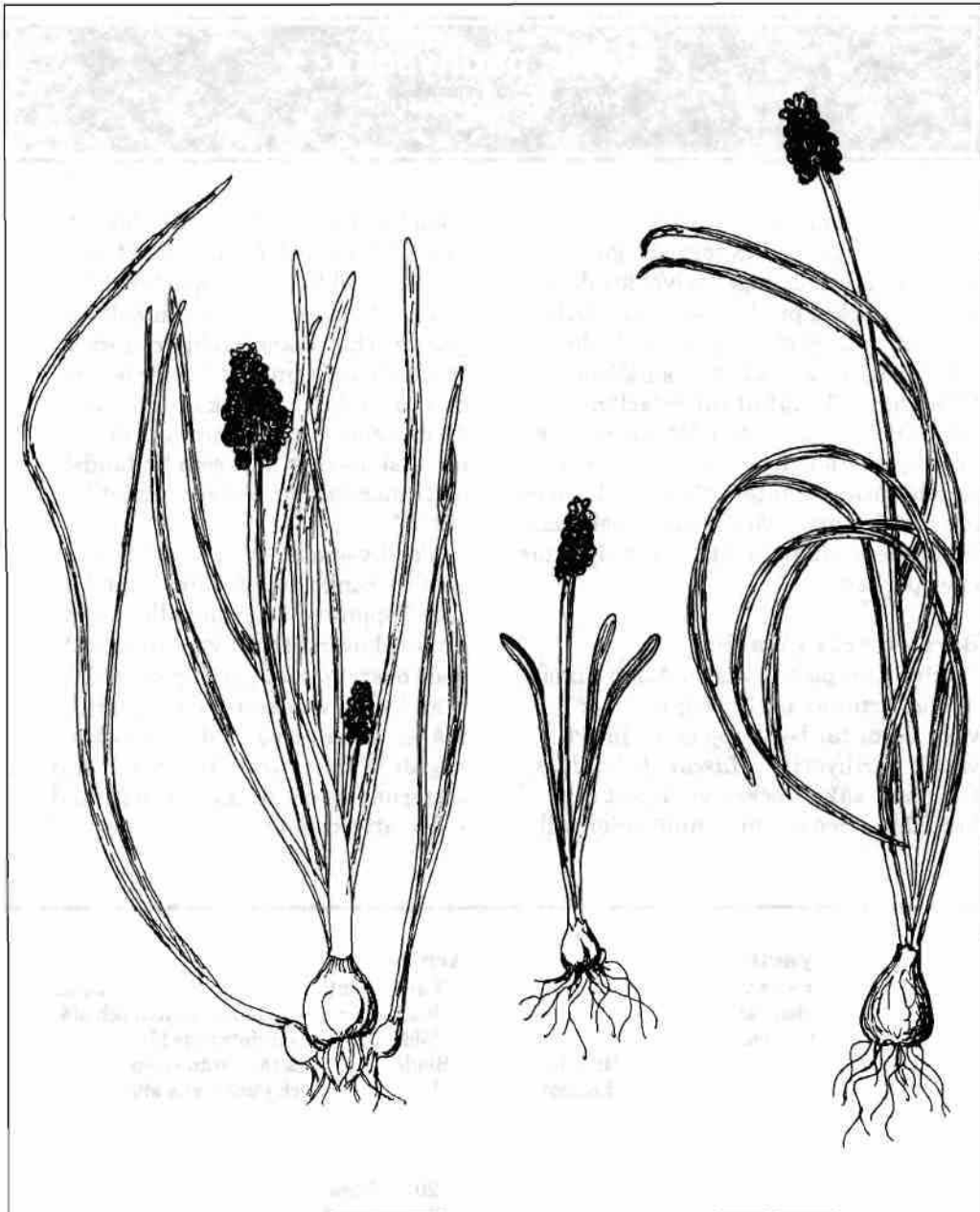
Vanlig pärlhyacint

- Plantorna sitter enstaka eller några få tillsammans. Bladen växer upp samtidigt med blommorna på våren.
- Bladen är få (omkring 3) och upprätta och kortare än blomställningen. De är bredast nära spetsen.
- Stängeln är rakt upprätt och är vanligen ungefär 10 cm hög medan den blommar. Sedan sträcker den på sig.
- Blommorna är nästan klotrunda, klarblå med en smal vit kant, eller ibland helvita.
- De är doftlösa.

Armenisk pärlhyacint

- "Early Giant" får många sidolökar. Deras blad växer upp redan på hösten och stånden bildar därför övervintrande bladiga tuvor.
- Bladen är många (5-7) från varje lök. De är långa, smala och jämbreda eller bredast vid mitten.
- På våren skjuter blom stänglarna upp ur tuvorna, ofta flera från varje lök. De blir kring 20 cm höga.
- Blommorna hos armenisk pärlhyacint är avlånga och större än hos vanlig pärlhyacint. Sorten "Early Giant" liknar vanlig pärlhyacint i färgen, men är något mörkare med tydlig violett anstrykning. (Ljusblå sorter finns också i lökfirmornas sortiment.)
- Blommorna doftar.

Fig 1. *Muscari armeniacum* "early giant" till vänster, *Muscari botryoides* i mitten och *Muscari neglectum* till höger. Teckning Hans-Erik Wanntorp.

"Early Giant" är en mycket starkväxande sort och alla smålöknarna gör att den snart bildar kraftiga tuvor. Med trädgårdsavfall kommer de också lätt ut i trädgårdsgränsen. Däremot verkar den här sorten inte alls sprida sig med frö.

Förutom dessa två vanliga pärlhyacinter, finns några andra arter mer sällsynt i odling. Mörk-blommig pärlhyacint, *M. neglectum*, liknar armenisk pärlhyacint men har halvtrinda blad och nästan svarta blommor. Den sprider sig med frö. Den är vanlig som förvildad i Mellaneuropa men ovanlig hos oss.

Odlingshistoria

Vanlig pärlhyacint är en gammal trädgårdsväxt. I Sverige är den känd sedan 1600-talet. Linné såg den blomma i trädgården vid Thureholms slott utanför Trosa den 16 maj 1741 (Ölands- och Gotländska resan).

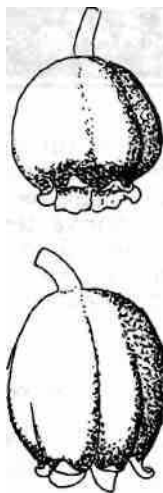

Fig 2.- Blommor av *Muscari botryoides* över och *Muscari armeniacum* under.- Teckning Hans-Erik Wanntorp.

Under 1800-talet spred den sig från slottsparker och prästgårdar till allmogens täppor.

Den armeniska pärlhyacinten hör hemma i 1900-talets villakultur. Den har spritts från lökfirmorna på samma sätt som rysk blåstjärna (*Scilla sibirica*). Det verkar som om botanisterna inte riktigt märkt den komma. Än är det oklart om den kommer att förvilda sig som vanlig pärlhyacint och rysk blåstjärna eller om den kommer att hålla sig till trädgårdarna som krokusarterna. Vi vet inte hur många av de rapporterade pärlhyacinterna som hör till den ena eller den andra av de två arterna.

Bra böcker

Mathew, B., *Dwarfbulbs*. Batsford 1974.
Rix, M. och Phillips, R., *The Bulb Book*. Pan 1981.